

βάνωσι κρέας εἰς τὸ πρόγευμα καὶ εἰς τὸ δεῖπνον· καὶ τωάντι δυσκολεύεται τις νὰ ἐννοήσῃ πῶς κατέπεισαν αὐτοὺς οἱ μοναχοὶ νὰ παραιτήσωσι τοιοῦτο προνόμιον. Τὴν σήμερον δὲ ἀκόμη, ὅπόταν ἔλθῃ κάνεται ἀπὸ τοὺς προῦχοντας τῶν Ἀράβων εἰς τὸ Μοναστήριον, λαμβάνει, ἔκτὸς τοῦ ἄρτου, δεσπρια, καφὲν, ζάχαριν, σαπόνιον, καὶ κάποτε χειρόμακτρον, ἰατρικὰ, ή ἐνδύματα. Φαίνεται ὅμως ὅτι αἱ φυλαὶ, αἱ προστάτιδες τοῦ μοναστηρίου καλούμεναι, ὀφείλουν, ἀντὶ τῶν προνομίων τὰ δοποῖα χαίρονται, νὰ ὑπερασπίζωνται η τούλαχιστον νὰ μὴν ἐνοχλῶσι τοὺς εἰς τὸ ὄρος ὁδοὶ ποροῦντας προσκυνητὰς, καὶ νὰ βοηθῶσιν εἰς τὴν μεταχομιδὴν τῶν διὰ τὸ μοναστήριον φορτίων. Διὰ τοιαύτας ἐκδουλεύσεις στέλλονται εἰς τὰς μακρυνωτέρας φυλὰς ἐτήσια δᾶρα, συνιστάμενα ἐξ ἀργυρίου καὶ φορεμάτων. Αἱ σχέσεις δὲ αὗται μεταξὺ τῶν μοναχῶν καὶ τῶν Ἀράβων γεννῶσι πολλάκις σπουδαίας ἕριδας. Ἐὰν, παραδείγματος χάριν, σημαντικός τις Βεδουΐνος ὑπάγῃ εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ δὲν εὐχαριστηθῇ μὲ τὸ δῶρον τὸ ὄποιον ἡ θελε λάβειν, πάραυτα κηρύσσεται ἐχθρὸς τῶν καλογήρων, καὶ ἀρχίζει νὰ λεηλατῇ τοὺς κήπους, ἐώστοι νὰ ἐξιλεωθῇ διὰ πολυτιμοτέρου χαρίσματος. Πλὴν μ' ὅλας ταύτας τὰς καταδυναστείας, φρονεῖ ὁ Burekhardt ὅτι περὶ τὰς 100,000 γρόσια ἑξαρκοῦν δι' ἀπατῶν τὴν τακτικὴν καὶ ἀτακτὸν δαπάνην τοῦ καταστήματος. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς μᾶς εἰδοποιεῖ ὅτι, ὅπόταν ἦναι δυσαρεστημένοι οἱ Βεδουΐνοι, πιάνουν κάποτε μοναχοὺς εἰς τὸ ὄρη καὶ τοὺς ξυλίζουσιν, η πετροβολοῦν ἢ πυροβολοῦν εἰς τὸ μοναστήριον ἀπὸ τὰ γειτονικὰ ὕψη. "Ἐτυχε δὲ καὶ οἱ μοναχοὶ νὰ πυροβολήσωσι κατὰ τῶν Βεδουΐνων, διότι ἔχουν ἀρίστην ὀπλοθήκην καὶ δύο μικρὰ κανόνια· προτέχουν δῆμως νὰ μὴ φονεύσωσι κάνενα. Μολονότι δὲ ὀλίγον εὐχαριστοῦνται μὲ τοιούτους ταραχώδεις γείτονας, καὶ μολονότι περιγράφουν αὐτοὺς εἰς τοὺς ξένους ὡς αὐτόχρημα διαβόλους, ἔχουν μ' ὅλον τοῦτο ἀρκετὴν σύνεσιν ὥστε νὰ ἐννοῶσι καὶ τὰς ὡφελείας, δσαι προκύπτουν ἀπὸ τὸν εὐδαίλλακτον καὶ πιστὸν χαρακτῆρα τῶν Βεδουΐνων. " "Αν τὸ μοναστήριον μας," λέγουν, " ὑπέκειτο εἰς τὰς μεταβολὰς καὶ καταδυναστείας τῆς Αἴγυπτου η τῆς Συρίας, πρὸ πολλοῦ ἡθελεν εἰσθαι παρητημένον. ἀλλ' η Πρόνοια μᾶς διεφύλαξε, δοῦσα γείτονας τοὺς Βεδουΐνους."

ΠΕΡΙ ΑΠΣΤΙΑΣ

ΚΑΜΜΙΑ ὑπόθεσις δὲν ὑπάρχει τόσον σπουδαία καθ' ἐαυτὴν, δύσον τὸ ζήτημα ἔαν ή Χριστιανικὴ θρησκεία ἀληθεύῃ ή οὔτι. *Αν ἀληθεύῃ, ὡς ὁ βίος καὶ ὁ Σάνατος τῶν Ἀποστόλων διακηρύγγησε, καὶ ὡς μυριάδες εὐσέβῶν καὶ πεφωτισμένων ἀνδρῶν καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας ἐπίστευσαν καὶ πιστεύουσι, τότε ἀξίζει βέβαια νὰ διαδεχῇ εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην, καὶ νὰ κατασταθῇ ἡ μόνη θρησκεία τῆς ἀνθρωπότητος. *Αλλ' ἀν, εἴς ἐναντίας, ἦναι φευδής, τότε βέβαια πρέπει γὰ τεω-

ρῆται ὡς μία τῶν παχυλωτάτων καὶ ἀναιδεστάτων πλα-
νῶν ἀφ' ὅσας ὁ κόσμος ποτὲ εἶδε.

Ἡ φύσις τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι τοιαῦτη, ὥστε πρέπει ἡ ἐγκαρδίως νὰ πιστεύσωμεν καὶ νὰ ἐγκολπωθῶμεν αὐτὸν, ἡ νὰ τὸν ἀποβάλωμεν μετὰ περιφρονήσεως καὶ βδελυγμοῦ. Τὸ Εὐαγγέλιον μᾶς λέγει περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος καὶ ὁ παντοδύναμος Σωτὴρ τῶν ἀμαρτωλῶν· αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς δηλοποιεῖ ὅτι εἶναι ὁ μονογενῆς καὶ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὅτι κατέβη ἐξ οὐρανοῦ ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς, ὅτι ὑπῆρχε πρὸ τοῦ Ἀβραὰμ, ὅτι εἶχεν ἔξουσίαν νὰ καταθέσῃ καὶ πάλιν νὰ λάβῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ὅτι ὁ Πατὴρ εἶχε δώσειν εἰς αὐτὸν πᾶσαν ἔξουσίαν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, ὅτι αὐτὸς καὶ ὁ Πατὴρ εἶναι ἐν, ὅτι εἶναι ὁ Υπέρτατος Κριτῆς πάντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅτι δύναται νὰ δώσῃ καὶ θέλει δώσειν αἰώνιον ζωὴν εἰς δῆλους τοὺς πιστεύοντας. Ταῦτα πάντα διεκήρυξε περὶ ἑαυτοῦ ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Οἱ δὲ Ἀπόστολοι, ἀφοῦ ὑπὲρ τὰ τρία ἔτη ἐδιδάχθησαν ὑπ’ αὐτοῦ, διεκήρυξαν ὅτι ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἀρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἵστα Θεός· ὅτι ἐν ἀρχῇ ἦτο μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἦτο Θεός, ὅτι τὰ πάντα δι’ αὐτοῦ ἐγένοντο, ὄρατά τε καὶ ἀόρατα, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός καὶ ἡ αἰώνιος ζωὴ.

Αἱ δηλοποιήσεις αὕται τί διακηρύγτουσι; Βέβαια
ἡ ἐκπληκτικὴν ἀλήθειαν, ἡ ψεῦδος τερατῶδες. Εἰς
μάτην ἥθελε τις εἴπειν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἡτον ὁ
βαθύτατος τῶν φιλοσόφων, ὁ περινούστατος τῶν ἡδικο-
λόγων, καὶ ὁ μέγιστος τῶν εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότη-
τος· ταῦτα πάντα οὐδὲν ἴσχύουσιν, ἀν δὲν ἡτον ὁ, τι
καὶ αὐτὸς καὶ οἱ Ἀπόστολοι του διεκήρυξσον ὅτι εἶναι,
ὁ μονογενὴς Χιός του Θεοῦ, ὁ σταλθεὶς ἐξ οὐρανοῦ νὰ
λυτρώσῃ τὸν κόσμον. Ὁ πλάνος οὔτε φιλόσοφος ἐμπο-
ρεῖ δικαίως νὰ ὄνομαζεται, οὔτε ἡδικολόγος, οὔτε εὐ-
εργέτης. Τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἀν δὲν ἡτον ὁ, τι
ἐπηγγέλετο, καὶ δ, τι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ διεκήρυξσον,
Θεὸς πεφανερωμένος ἐν σαρκὶ, τότε πρέπει νὰ εἴπωμεν,
—καὶ τὸ λέγομεν μὲ βαθὺ αἰσθημα τῆς δυσσεβείας
τοιούτου λόγου,—ὅτι ὁ θεμελιωτὴς του Χριστιανισμοῦ
ἡτον ὁ τολμηρότατος τῶν λαοπλάνων.

Ἡ βλασφημίᾳ αὕτῃ, καίτοι φρικωδεστάτῃ, εἶναι ἀχώριστος συνέπεια τῆς ἀπίστιας. Εἰς μάτην ἀποποιοῦνται αὐτὴν πολλοὶ τῶν ἀπίστων· εἰς μάτην τινὲς τῶν ἐπισημοτέρων ἐλάλησαν μὲν τοσοῦτον σέβας περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Χριστοῦ, ἡναγκασμένοι, τρόπον τινὰ, ἀπὸ τὴν καθαρότητα καὶ τὴν ἀμώμητον ἀγιασύνην τῆς ζωῆς του. Ἀς μὴν ἀπατώμενα μὲν κενούς λόγους. Ἀν δὲ οὐ Χριστιανισμὸς ἦναι πλάνη, καὶ ὁ αἰτιούργος του ἥτοι πλάνος ἐπίσης.

Χριστιανισμὸν δρῶς λέγοντες, ἐννοοῦμεν αὐτὸν κα-
θαρὸν, ὁποῖον ὁ Χριστὸς τὸν ἐδίδαξεν εἰς τοὺς Ἀπο-
στόλους, καὶ ὁποῖον οἱ Ἀπόστολοι τὸν παρέδωκαν εἰς
τὸν κόσμον, χωρὶς τὰς προσθήκας καὶ παραμορφώσεις
δεσπανίσας κατὰ καιροὺς καὶ τόπους ἔλαβεν. Αἱ ἀνθρώπι-

ναι αὗται ἐφευρέσεις, αἵτινες ἔβλαψαν τὴν φυσικὴν ἀπλότητα καὶ τὰ μεγαλοπρεπῆ κάλλη τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσι τὸ κύριον αἴτιον, δι' ὃ πολλοὶ αὐτὸν ἀπηρνήθησαν καὶ ἀπαρνοῦνται. 'Αλλ' ἐμπορεῖ νὰ γένη ἀτοπωτέρα διαγωγή; Τίς ἡδελε στοχασθῆν ν' ἀποκόψῃ τὴν κεφαλὴν ἀνθρώπου, διότι χοιράδες ἢ γάγγραινα εἰχον ἀσχημίσειν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου του; 'Αλλὰ τοιοῦτο τι πράττουν οἱ τὸν Χριστιανισμὸν ἀποβάλλοντες, δι' ὅσας ἢ δεισιδαιμονία καὶ ἡ εὔκολοπιστία προσῆψαν εἰς αὐτὸν ἀσχημοσύνας.

Τόσον ἀλογίστως νὰ ἐγκολποῦται τις τὴν ἀπιστίαν, ἀπαρνούμενος πᾶν δ., τι παιδιόθεν ἐδιδάχθη σεβάσμιον καὶ ἱερὸν, εἶναι ἐσχάτης ἀπονοίας ἕδιον. Διότι ποία εἶναι ἡ φύσις καὶ ἡ ἐπιρρέπεια τῆς ἀπιστίας; Δὲν ἐπαπειλεῖ τὰ τυμαλφέστερα συμφέροντα τοῦ ἔθνους ἢ τοῦ βασιλείου, εἰς τὸ ὄποιον ἡδελεν ἐπικρατήσειν, καταστρέφουσα τοὺς στύλους καὶ τοὺς προμαχῶνας τῆς ἡδικῆς; Δὲν εἶναι πολλάκις ἡ πρόδρομος τῆς ἀδείας; Παράδειγμα τῶν δεινῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀπιστίας δὲν μᾶς ἔδωκεν ἀξιομνημόνευτον καὶ φοβερὸν ἡ Γαλλικὴ Μεταπολίτευσις; 'Η ἀπιστία δὲν ἔφερε τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασιλίσσαν εἰς τὴν λαιμητόμον; αὐτὴ δὲν ὠδοποίησε πρὸς τὴν φοβερὴν ἀρχὴν, ἐπὶ τῆς ὁπίας οἱ ἄριστοι τῶν Γάλλων καθημέραν ἀπεκεφαλίζοντο, ἔωσοῦ τὸ αἷμά των ποταμηδὸν ἔρρευσεν εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων; 'Αφοῦ δὲ διέφθειρε καὶ ἀνέτρεψεν ὅλας τὰς ἡδικὰς ἀρχὰς, καὶ παρέλυσε τὴν δύναμιν τοῦ νόμου καὶ τὸν βραχίονα τῆς δικαιοσύνης, ἀφοῦ ἔξωρισε πᾶσαν Θρησκείαν, ἀφοῦ ἤνοιξε τοὺς τάφους μυριάδων, καὶ ἔθαψε τὰ ἀποκεφαλισμένα σφάγια τῆς ἀνηλεοῦς ἀπανθρωπίας της,—τότε ἡ ἀδεία, ἡ γνησία θυγάτηρ αὐτῆς, ἀνέστησε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐπέγραψεν εἰς τοὺς τοίχους καὶ τὰς θύρας ὅλων τῶν κοιμητηρίων τὴν ἀσεβῆ περίοδον, 'Ο θάνατος εἰναι ὑπνος αἰώνιος!!

Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν πάντοτε οἱ γνήσιοι καρποὶ τῆς ἀπιστίας· τοιαῦται τῆς ἀποβολῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ αἱ παγχάλεποι συνέπειαι. Οἱ ἄριστοι τῆς Γαλλίας πιθανὸν δτε δὲν προέβλεπον ποῦ ἔμελλε νὰ φέρῃ αὐτοὺς ἡ ἀποβολὴ τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ ὀλίγοι ἀπὸ τοὺς συγχρόνους ἡμῶν ἀπίστους προβλέποντι πόσον ὀλέθριαι εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς ἄλλους θέλουν εἰσθαι, ἐπὶ τέλους, αἱ ἀρχαὶ των. 'Ο Ἀπόστολος Ἰωάννης, κλείων τὸ βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως, εἰπεν, "Ἐάν τις ἀφέλη ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἔλου τῆς ζωῆς." Τέ λοιπὸν νὰ εἴπωμεν περὶ ἑκείνων, οἵτινες ἀλογίστως καὶ ἀνεξετάστως ἀφαιροῦσι καὶ παραρρίπουσιν ὅλους τοὺς λόγους τοῦ θεοπνεύστου τόμου, καλοῦντες καὶ μεταχειρίζομενοι αὐτὸν ὡς μῆθον σεσοφισμένον; 'Ο πράττων τοῦτο ἀς συλλογισθῆ ὅποιαν τρομερὰν εὐθύνην ἀναδέχεται. Κάνεις ἀς μὴ πράξῃ τοιοῦτο τι, πρὶν σπουδαίως ἐρευνήσας βεβαιωθῆ χωρὶς οὐδεμιές ἀμφιβολίας, δτε εἶναι φευδῆς ἡ Καινὴ Διαθήκη πρὶν, ἐν

συντομίᾳ, ἐτοιμασθῆ νὰ δώσῃ λόγον διατί ἐπεχείρησε νὰ ἀνατρέψῃ τὴν οὐράνιον Θρησκείαν, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ πάντες οἱ Ἀπόστολοι ἀπέθανον.

" 'Απὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν γνώσεσθε αὐτοὺς,' εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν. "Αν οὕτω κρίνωμεν τὴν ἀπιστίαν, θέλομεν ἔξαπαντος τὴν ἀπορρίψειν. Εἰς τὸν μέγαν φιλόσοφον Φραγκλῖνον ἐδόθη ποτὲ πόνημά τι χειρόγραφον κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸ ὅποιον ὁ συγγράφας, σκοπὸν ἔχων νὰ δημοσιεύσῃ, παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ἀναγνώσῃ μετὰ προσοχῆς, καὶ νὰ τὸν εἴπῃ τι ἐφρόνει. 'Ο Φραγκλῖνος, ἀφοῦ τὸ ἀνέγνωσεν, ἐπέστειλε τὴν Λακωνικὴν ταύτην ἀπάντησιν, Μὴ λύσῃς τὴν τί γριν· ἐννοῶν δτι, ἀν ἡ ἀπιστία ἐκνύριευε τὴν κοινωνίαν, τὸ ἔθνος ἡδελε καταφαγωθῆν ὡς ὑπὸ μανιομένης τίγριδος. "Αν τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων μ' ὅλας τοῦ Χριστιανισμοῦ τὰς χαλινώσεις φέρωσιν αὐτοὺς εἰς τοιαύτας ὑπερβολὰς καὶ καταχρήσεις, τι νὰ μὴ πράξωσιν ὁπόταν αἱ χαλινώσεις αὐταὶ ἀφαιρεθῶσι;

ΤΙ ΕΣΤΙΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ;

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ δὲν δηλοῖ ἀπλῶς τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν, οὔτε οἰονδήποτε βαθμὸν νοητικῆς μόνου καλλιεργείας. Κατὰ τὸ πλατύτερον αὐτῆς νόημα, ἐκτείνεται ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρξεως. "Αμα τὸ τέκνον γεννηθῆ, ἀρχεται ἡ ἐκπαίδευσίς του. Πολλάκις φέρει μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν κόσμον τὰ σπέρματα τῆς ἀσθενείας ἢ τῆς δυσειδείας, καὶ εἰς τὸ στῆθος τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἔτι κρεμάμενον λαμβάνει ἀνεξαλείπτους ἐντυπώσεις. Κατὰ τὴν πρώτην νηπιακὴν περίοδον, ἐνῷ τὸ φυσικὸν σύστημα ἐκτυλίσσεται καὶ δυναμοῦται, ὅλα τὰ πέριξ ἐνεργοῦσιν ἐπ' ἀγαθῶν ἢ ἐπὶ κακῶν,—ἢ καθαριότης, τὸ φῶς, ὁ ἀήρ, ἡ τροφὴ, ἡ θερμότης. Βαθμηδὸν φαίνεται μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὁ ἐσωτερικὸς ἀνθρώπως. Αἱ αἰσθήσεις γίνονται ὁξύτεραι. Αἱ ἐπιθυμίαι καὶ τὰ πάθη λαμβάνουσι μορφὴν προδηλωτέραν. Πᾶν δ., τι ἀκούεται ἡ βλέπεται, πᾶσα θεραπευομένη ἡ χαλινουμένη ὅρεξις, πᾶσα φιλόστορογος ἢ ἐμπαθῆς πρᾶξις, λέξις, ἡ βλέμμα, συντείνει, ποτὲ μὲν μικρόν τι καὶ ἀνεπαισθήτως, ποτὲ δὲ προφανῶς καὶ διαρκῶς, εἰς μόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἢ μᾶλλον εἰς προσδιορισμὸν τῆς διευθύνσεως, καθ' ἣν θέλει βλαστήσειν καὶ ἀναπτυχθῆν. Νηπίου ὄντος, παιδίου, μερικίου, ἐφῆβου, ἀνδρὸς, προγωρεῖ ἡ ἀνάπτυξις τῆς σωματικῆς, νοητικῆς, καὶ ἡδικῆς αὐτοῦ φύσεως, ἐνῷ ἀδιαλείπτως ἐπενεργοῦσιν εἰς αὐτὸν αἱ διάφοροι περιστάσεις τῆς θέσεώς του—τὸ ύγιεινὸν ἢ τὸ νοσῶδες τοῦ ἀέρος τὸν ὄποιον ἀναπνέει, τὸ εἶδος καὶ ἡ ικανότης τῆς τροφῆς καὶ ἐνδυμασίας του, ὁ βαθμὸς καθ' ὃ ἐνεργοῦσιν αἱ σωματικαὶ του δύναμεις, ἡ ἐλευθερία μὲ τὴν ὄποιαν αἱ αἰσθήσεις αὐτοῦ γυμνάζονται ἐπὶ ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων, ἡ ἔκτασις καθ' ἣν ἐπιφορτίζονται αἱ δυνάμεις τῆς μνήμης, τῆς συγκρίσεως, καὶ τοῦ συλλογισμοῦ, τὰ ἐν οἷκῳ ἀκουόμενα καὶ ὄρώμενα, τὸ γῆικὸν παρά-